

DIE VAKFILOSOFIE (DEEL III) DIE TAAK VAN DIE VAKFILOSOFIE

T.H. VELDSMAN

ABSTRACT

The objective of this article is to discuss the task of the Subject Philosophy. The task of the Subject Philosophy is compared to the roles of the detective, the translator and the critic.

Die vakfilosofie is in twee vroeëre artikels omskryf as daardie onderafdeling van die vakwetenskap wat die antwoorde ondersoek wat op 'wat is?'-vrae ten opsigte van die grondbegrippe van 'n vakwetenskap gegee word of gegee behoort te word.

Die doel van hierdie artikel is om die taak van die vakfilosofie van naderby te beskou. Daar word *eerstens* tussen vakfilosofie in 'n ruimer en enger sin onderskei, en *tweedens* word die taak van die vakfilosofie in terme van die rolle van speurder, tolk en kritikus omskryf.

1. VAKFILOSOFIE IN 'N RUIMER EN ENGER SIN

Daar moet tussen vakfilosofie in ruimer en enger sin onderskei word. Botha (1977) dui vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van 'n groep saamhorende vakwetenskappe met die begrip "wysgerige vakfilosofie" aan; vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van 'n enkele vakwetenskap noem sy "vakfilosofie" en 'vakfilosofie in enger sin "die ondersoek van die teoretiese grondslae van 'n vakwetenskap". Ten einde omslagtigheid en toutologiese begrippe te vermy word die onderskeiding tussen vakfilosofie in omvattender en enger sin gevolg.

1.1 Vakfilosofie in ruimer sin

Vakfilosofie in ruimer sin stel in die antwoorde op 'Wat is?'-vrae ten opsigte van 'n groep bymekaar horende vakwetenskappe

Koers 49(4) 1984

(byvoorbeeld die Sielkunde of Bedryfsielkunde) belang.

Vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van byvoorbeeld die sosiale vakwetenskappe as groep saamhorende vakwetenskappe, naamlik Ekonomie, Sosiologie en Staatsleer, word in die literatuur met die begrip "filosofie van die sosiale wetenskappe" aangedui (kyk byvoorbeeld Brodbeck, 1954; 1968; Fay & Moon, 1977; Lessnoff, 1974; Pratt, 1978; Rudner, 1966; Ryan, 1970). Voorbeelde van die vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van die sosiale vakwetenskappe is onder andere Gillin (1954) en die reeds genoemde skrywers.

Vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van byvoorbeeld die Sielkunde as enkele vakwetenskap word in die literatuur met die volgende begrippe aangedui:

- "filosofiese Sielkunde" (byvoorbeeld Anable, 1952; Donceel, 1961; Grice, 1974/5; Van Haecht, 1951);
- "filosofie van die Sielkunde" (byvoorbeeld Brown, 1975; De Graaff, 1980; Madsen, 1974; Shotter, 1970; Wetherick, 1975); en
- "teoretiese Sielkunde" (byvoorbeeld Bergmann, 1953; Koch, 1951; Royce, 1965; Vanderveldt, 1949; Van Hoorn, 1971-72; Vollenhoven, 1942-43).

(Die filosofie van die Sielkunde en teoretiese Sielkunde bly slegs tot die wetenskapsleer (die grondbegrip "wetenskap") beperk indien dit in die logies positivistiese tradisie val; kyk byvoorbeeld Bergmann, 1940; 1951; 1953).

Die vakfilosofie van die Sielkunde moet van die "Sielkunde van die wetenskap" (Coan, 1973; Madsen, 1974; Singer, 1971) en die "Sielkunde van die Sielkunde" (Coan, 1973; Madsen, 1974) onderskei word. Hierdie twee vakke handel oor die psigiese aspekte van die *wetenskaplike* wat 'n rol speel in die beoefening van onderskeidelik die wetenskap in die algemeen en die Sielkunde in die besonder.

Die afdeling van die Amerikaanse Sielkundige Vereniging (APV) wat oor die vakfilosofie van die Sielkunde handel, afdeling 24, heet "Filosofiese Sielkunde". Uit 'n opname deur Ford (1977) onder lede van die Filosofiese Sielkundeafdeling van die APV blyk dit dat die belangrikste redes vir die insluiting van Filosofie in die Sielkunde leerplan die volgende is (gegee in volgorde van belangrikheid) : Filosofie en Sielkunde is onafskeidbaar, en Filosofie voorsien 'n konseptuele raamwerk vir die verstaan van sielkundige begrippe. Wetenskapsleer word in die Sielkunde leerplan ingesluit vanweë (in volgorde van belangrikheid) die belangstelling in die filosofiese onderbou van die Sielkunde; die uitsluiting van 'n bespreking van die filosofiese aannames van die Sielkunde sou die leerplan onvolledig laat en die totstandbrenging van ingeligte verbruikers van sielkundige dienste en tegnologie.

Voorbeelde van die vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van byvoorbeeld die Sielkunde as enkele vakwetenskap is onder andere De Boer (1975); Giorgi (1970); Riegel (1978). Voorbeelde ten opsigte van die Bedryfsielkunde is: Boulding (1956); Hearnshaw (1942); Raubenheimer (1978) en Veldsman (1979).

1.2 Vakfilosofie in enger sin

Vakfilosofie in enger sin stel in die antwoorde op 'wat is?'-vrae ten opsigte van 'n onderafdeling van die materiële vakwetenskap (een of meer vakwetenskaplike teorieë) belang en betree dus die terrein van die materiële wetenskapsbeoefening.

Die verrekening van die resultate van empiriese studies in terme van raamwerke waarin bepaalde voorveronderstellings verskuil gaan, soos bepleit deur Gengerelli (1942), Ericksen (1941) en Royce (1965), val byvoorbeeld binne die materiële wetenskapsbeoefening. Die ondersoek van sodanige raamwerke is die taak van vakfilosofie in enger sin.

Talle voorbeelde van vakfilosofie in enger sin bestaan in

die Sielkunde (byvoorbeeld Dooley, 1977; Farkas, 1980; Hedges, 1976; Huk, 1974; Lacan, 1977; Lesche, 1973; Madden, 1962; Maddi, 1976; McNamara, 1977; Murray, 1951; Rauhalä, 1972; Stoker 1929). Die voorbeelde in die bedryfsielkundige literatuur is beperkter. Enkele voorbeelde is: Buss (1974); Friedländer, 1976; Meltzer en Nord (1973). Korman *et al.* (1977) wys op die toenemende belangstelling in die metateoretiese aannames wat in die studie van werksmotivering en -bevrediging gemaak word.

1.3 Die verhouding tussen die vakfilosofie in 'n ruimer en enger sin

Vakfilosofie in 'n enger sin is dus in vakfilosofie in omvattender sin gefundeer. Vakfilosofie in omvattender sin ten opsigte van 'n enkele vakwetenskap is op sy beurt in vakfilosofie in 'n omvattender sin ten opsigte van 'n groep saamhorende vakwetenskappe gefundeer.

Vanweë sy posisie tussen die Filosofie en materiële wetenskaps-beoefening kan die vakfilosofie die rolle van speurder, tolk en kritikus vervul, ongeag of vakfilosofie in 'n omvattender of enger sin ter sprake is. Hierdie drie rolle word vervolgens afsonderlik bespreek, waarna op hulle onderlinge afhanklikheid gewys word.

2. VAKFILOSOFIE SE ROL AS SPEURDER

In sy verhouding tot die materiële vakwetenskap speel die vakfilosofie die rol van speurder. As speurder snuffel dit die implisiete en eksplisiete antwoorde wat op die 'Wat is?'-vrae ten opsigte van die grondbegrippe gegee word, uit.

Hierdie speurwerk behels drie duidelik onderskeibare fases:

- (1) die opspoor van 'n vakwetenskap se grondbegrippe;
- (2) 'n analise van die opgespoorde grondbegrippe deur antwoorde op die volgende vrae te vind:

- watter *grondidee* word aan elke grondbegrip toegeken?
 - watter *grondmetode* word gevolg om 'n grondidee aan elke grondbegrip toe te ken?
 - watter *grondstruktuur* word aan elke grondbegrip toegeken?
- (3) die bepaling van die infrastruktuur, geraamte of verwysingsraamwerk van 'n vakwetenskap, wat gebaseer is op die antwoorde wat op die 'Wat is?'-vrae gegee is.

Die begrippe 'grondidee', 'grondmetode' en 'grondstruktuur' vra nadere omskrywing, waarna die verskillende wyses waarop die analise van grondbegrippe kan plaasvind, bespreek word.

2.1 Die begrip 'grondidee'

Die begrip 'grondidee' is die 'eerste' en 'laaste' antwoord wat op die 'Wat is?'-vraag ten opsigte van 'n besondere grondbegrip gegee kan word. 'n Grondidee sê wat 'n grondbegrip in eerst en laaste instansie is. Indien 'psigiese' byvoorbeeld 'n grondbegrip van die Bedryfsielkunde is, kan 'gedrag' of 'ervaring', byvoorbeeld as grondidee daarvoor aangevoer word. 'n Grondidee dui dus die diepste sin van 'n grondbegrip aan. Daarom gryp 'n grondidee ook terug na die sentrale uitgangspunt, albeginsel of moedergedagte wat die vakwetenskaplike wêreldbeeld dra. Hierdie sentrale uitgangspunt kom veral tot uiting in die grondbegrip wat geld as antwoord op die primêre abstraksieverhoudingsvraag, wat aandui watter konkrete iets as totaliteit in 'n vakwetenskap bestudeer word.

2.2 Die begrip 'grondmetode'

'n Grondmetode dien as middel om met wat in 'n gegewe geval voorhande is, antwoord te gee op wat die grondidee van 'n besondere iets is. Grondmetode kan in transendensie-, immanensie- en sintetiese metodes ingedeel word op die vlak van die algemeen wetenskaplike wêreldbeeld (Stoker, 1969:195 en verder).

Transendensiemetodes soek die grondidee *ekstern* kosmies en maak gewoonlik gebruik van 'n *intern* kosmiese openbaring deur 'n

kosniese Absolute.

Immanensiemetodes soek die grondidee *intern* kosmies. Vanweë sy intern kosmiese uitgangspunt en die samehangende verskeidenheid van die kosmos is hierdie metodes reduksioneel: 'n aspek van die kosmos word as absoluut gestel en alle ander aspekte van die kosmos daarheen teruggelei. Die verskeidenheid van die kosmos word dus gerelativeer.

Immanensiemetodes kan in ruimer en enger metodes onderskei maar nie geskei word nie, met laasgenoemde in eersgenoemde gefundeer. Immanensiemetodes in 'n ruimer sin is op die synde as sodanig gerig, dit wil sê die grondidee word in die een of ander aspek van die synde *per se* gesoek en mond uit in 'ismes', byvoorbeeld materialisme, vitalisme, psigisme. Enger immanensiemetodes kom ter sprake by 'n synstotaliteit en nie by die synde *per se* nie. Die enger *intra*-immanensiemetodes verabsoluteer 'n element van 'n synstotaliteit en herlei al die ander elemente van die synstotaliteit na die verabsoluteerde element, byvoorbeeld die verklaring van die mens vanuit sy psigiese aspek. Die enger *inter*-immanensiemetodes herlei 'n synstotaliteit na 'n ander synstotaliteit en verklaar eersgenoemde uit laasgenoemde byvoorbeeld "die mens is geskiedenis". Sodoende word die uniekheid van eersgenoemde synstotaliteit gerelativeer.

Die sintetiese metodes is die een of ander kombinasie van transendensie- en immanensiemetodes.

Grondmetodes is onderling uitsluitend: slegs hierdie of daardie religieuse metode kan aangewend word.

2.3 Die begrip 'grondstruktuur'

Die grondstruktuur is die bouplan of fundamentele kenmerke wat aan 'n grondbegrip op grond van 'n bepaalde grondidee toegeken word. Aan die "psigiese" as grondbegrip sal byvoorbeeld op grond van die grondidee 'gedrag' bepaalde fundamentele kenmerke toegeken word. Hierdie fundamentele kenmerke sal

verskil indien 'ervaring' as grondidee gebruik word. Die infrastruktuur (geraamte of verwysingsraamwerk) van 'n vakwetenskap word in besonder deur die grondstrukture van die vakwetenskap se grondbegrippe gevorm.

2.4 Wysies waarop die analise van grondbegrippe kan plaasvind

Die analise van grondbegrippe se betekenis, soos dit in hulle grondidees, -metodes en -struktuur tot uiting kom, kan deur die vakfilosofie in sy speurderrol soos volg benader word:

1. Die analise kan op 'n mikro- of makrovlak verloop. In eersgenoemde geval is die analise op die standpunt van 'n besondere vakwetenskaplike gebaseer; in laasgenoemde geval word 'n algemene prentjie, op grond van 'n aantal vakwetenskaplike se standpunte, gegee; dit wil sê die gemene faktor word in die analise gesoek. Die makroanalise voorveronderstel die mikroanalise.

2. Die analise kan histories (tyds) of 'bohystories' ('a-tyds') geskied.

Die historiese analise belig die grondbegrippe se betekenis telkens in hulle historiese verbondenheid. Hierdie beligting kan op twee wysies plaasvind. *Eerstens* geskied dit deur middel van 'n *horisontaal* historiese snit waarin die klem op die geskiedenis as voortgang val. Verskillende fases word in die historiese ontplooiing van 'n vakwetenskap onderskei, en die grondbegrippe se betekenis word per fase geanaliseer en onderling vergelyk. *Tweedens* vind dit plaas deur middel van 'n *vertikaal* historiese snit waarin slegs aan die grondbegrippe se betekenis in 'n moment (of fase) in die historiese ontplooiing van 'n vakwetenskap aandag geskenk word.

Die bohystoriese analise soek die gemene faktor in die grondbegrippe se betekenis *afgesten* van fases in die historiese ontplooiing van 'n vakwetenskap.

Die bohistoriese analise is in die historiese analise gefundeer, terwyl die vertikaal historiese analise die horisontaal historiese analise voorveronderstel.

Verskillende kombinasies van bogenoemde benaderings van die analise van grondbegrippe se betekenis soos dit in hulle grondidees, -metodes en -strukture tot uiting kom, bied verskillende wyses van analise. Tabel 1 gee hierdie analisewyses.

TABEL 1
WYSES WAAROP DIE ANALISE VAN 'N VAKWETENSKAP
SE GRONDBEGRIPPE KAN PLAASVIND

Wyse van analise	Bohistoriese (a-tydso) analise	Historiese (tydse) analise	
		Horisontale snit (geskiedenis as voortgang)	Vertikale snit (h moment uit die geskiedenis)
Makroanalise	Grondbegrippe se betekenis <u>afgesien</u> van h besondere persoon of historiese fase(s). (1)	Grondbegrippe se betekenis in: Fase A vs. Fase B vs. Fase C vs. Fase D, ens., <u>afgesien</u> van h besondere persoon. (2)	Grondbegrippe se betekenis in: Fase A of Fase B of Fase C of Fase D, ens., <u>afgesien</u> van h besondere persoon. (3)
Mikroanalise	Grondbegrippe se betekenis <u>afgesien</u> van historiese fase(s), gebaseer op h besondere persoon. (4)	Grondbegrippe se betekenis in: Fase A vs. Fase B vs. Fase C vs. Fase D, ens., gebaseer op h besondere persoon. (5)	Grondbegrippe se betekenis in: Fase A of Fase B of Fase C of Fase D, ens., gebaseer op h besondere persoon. (6)

Tabel 1 toon dus ses verskillende wyses waarop die analise van grondbegrippe se betekenis kan plaasvind.

3. DIE VAKFILOSOFIE SE ROL AS TOLK

In sy posisie tussen die Filosofie en die materiële wetenskapsbeoefening lê die vakfilosofie as tolk 'n band tussen die Filosofie en die materiële wetenskapsbeoefening. Die vakfilosofie se rol as tolk word ook met die volgende rolle aangedui: doeane-beampte by 'n grenspos; verbindingsbeampte (Van Melsen, 1945) en brug (Van Riessen, 1970).

Eenensyds vertaal die vakfilosofie die algemeen wetenskaplike wêreldbeelde, gegee in die Filosofie en dus in filosofiese totaliteitstaal, in vakwetenskaplike taal. Sodoende word die implikasies van die algemeen wetenskaplike wêreldbeelde vir die vakwetenskaplike wêreldbeeld(e) getoon ('vorentoe' of 'funderende' vertaling). Hierdie 'vorentoe' of 'funderende' vertaling stip die sake en alternatiewe voorveronderstellings aan waaroor die vakwetenskaplike wêreldbeeld mag en kan handel (die 'behoort'-antwoorde op die 'Wat is?'-vrae). Hierdie tipe vertaling kan ook daarop gerig wees om die verhouding tussen bepaalde algemeen wetenskaplike en vakwetenskaplike wêreldbeelde (die 'gegewe' antwoorde op die 'Wat is?'-vrae) aan te toon.

Andersyds vertaal die vakfilosofie vakwetenskaplike wêreldbeelde terug in algemeen wetenskaplike wêreldbeelde ten einde die implikasie van eersgenoemde vir laasgenoemde te toon ('terugwaartse' of 'terugvoeringsvertaling'). Hierdie tipe vertaling maak dit moontlik om anomalieë in algemeen wetenskaplike wêreldbeelde aan te toon. Net soos met die 'vorentoe' vertaling kan die 'terugwaartse' vertaling ook verbande tussen vakwetenskaplike en algemeen wetenskaplike wêreldbeelde lê.

As tolk gee die vakfilosofie nie onveranderde kennis (hetsy filosofies, hetsy vakfilosofies) deur nie, maar *omgevormde* ('vertaalde') kennis, sodat assimilasië kan plaasvind ten einde implikasies te kan uitstippel (Belatief, 1977; Ossario, 1973);

ringskritiek') of die mate waarin (n faset van) n funderende voorveronderstellingstipe se inhoud deur sy gefundeerde voorveronderstellingstipe se inhoud bevestig word ('terugvoeringsonderstellingstipe se inhoud bevestig word ('terugvoeringskritiek')). Met funderingskritiek geld die funderende voorveronderstellingstipe se inhoud gedurende terugvoeringskritiek as norm optree.

By transendente kritiek word die inhoud van n bepaalde voorveronderstellingstipe, byvoorbeeld, vakwetenskaplike wêreldbeeld, vanuit n ander inhoud vir dieselfde voorveronderstellingstipe gekritiseer. Per implikasie is n funderende voorveronderstellingstipe met n ander inhoud ter sprake. Die norm in hierdie geval is die 'nuwe' inhoud.

5. DIE ONDERLINGE AFHANKLIKHEID VAN DIE VAKFILOSOFIE SE ONDERSKEIE ROLLE

Die onderskeie vakfilosofiese rolle is onderling afhanklik. Die rolle van tolk en kritikus voorveronderstel die rol van speurder, want vertaling en kritiek vra die bestaan van kennis aangaande dit wat vertaal en gekritiseer moet word. Op sy beurt fundeer die rol van tolk die rol van kritikus. Vakfilosofiese kritiek berus op die vermoë om van een voorveronderstellingstipe na n ander te beweeg en dit is slegs moontlik indien vertaling reeds plaasgevind het.

SLOT

n Onderskeid is tussen die vakfilosofie in n ruimer en in n enger sin getref. Vakfilosofie in n ruimer sin stel in die antwoorde op 'Wat is?'-vrae ten opsigte van n groep bymekaar horende vakwetenskappe of n enkele vakwetenskap belang. Vakfilosofie in n enger sin stel in die antwoorde op 'Wat is?'-vrae ten opsigte van n onderafdeling van die materiële vakwetenskap belang.

Die vakfilosofie vervul die rolle van speurder, tolk en kritikus,

ongeag of vakfilosofie in omvattender of enger sin ter sprake is. As speurder snuffel die vakfilosofie die implisiete en eksplisiete antwoorde wat op die 'Wat is?'-vrae ten opsigte van die grondbegrippe gegee word, uit in terme van die grondidees en -strukture toegeken aan die grondbegrippe, asook die grondmetodes gebruik om die grondidees toe te ken. In sy posisie tussen die Filosofie en die materiële wetenskapsbeoefening lê die vakfilosofie as toekennende band tussen die Filosofie en die materiële wetenskapsbeoefening deur middel van 'vorentoe' en 'terugwaartse' vertaling. As kritikus stel die vakfilosofie watter antwoorde gegee behoort te word deur sy kritiek op die antwoorde wat gegee is.

Hiermee is die bespreking oor die aard en taak van die vakfilosofie afgesluit.

BIBLIOGRAFIE

- AGASSI, J. 1964. The nature of scientific problems and their roots in metaphysics. (In Bunge, M., red. *The critical approach to science and philosophy*. London: Free Press, p. 189-211.)
- ALBERTS, L. 1964. Normatiewiteit versus neutraliteit in die tegniese wetenskappe. *Koers*, 39:102-109.
- ALLPORT, G.W. 1940. The psychologist's frame of reference. *Psychological bulletin*, 37:1-28.
- ANABLE, R.J. 1952. *Philosophical psychology*. New York: McMullen.
- BECKER, H.A. 1977. *Sociale metodologie*. Meppel: Boom.
- BELATIEF, G. 1977. Philosophy and the special sciences. *Journal of critical analysis* 6:101-109.
- BERELSON, B. & STEINER, G.A. 1967. *Human behaviour*. New York: Harcourt, Brace and World.
- BERGMANN, G. 1940. In some methodological problems of psychology. *Philosophy and science*, 7:205-219.
- BERGMANN, G. 1951. The logic of psychological concepts. *Philosophy of science*, 18:93-110.
- BERGMANN, G. 1953. Theoretical psychology. *Annual review of psychology*, 4:435-458.
- BOTHA, M.E. 1971. *Sosio-kulturele metavrae*. Amsterdam: Buijten en

Schipperheijn.

BOTHA, M.E. 1976a. Die wending in die nuwere wetenskapsteorieë en in die sosiale wetenskappe. *Perspektief*, 15:15-61.

BOTHA, M.E. 1976b. Op die grens van vakwetenskap en filosofie. *Koers*, 41:46-63.

BOTHA, M.E. 1977. Elementêre inleiding tot die wetenskapsleer. Potchefstroom: PU vir CHO.

BOTHA, M.E. 1979. Filosofie, vakwetenskappe en grondslae-ondersoek. *Koers*, 44:241-259.

BOULDING, K.E. 1956. General systems theory : the skeleton of science. *General systems yearbook*, Ann Arbor, Universiteit van Michigan, p. 11-17.

BRODBECK, H. 1954. On the philosophy of the social sciences. *Philosophy of science*, 21:140-165.

BRODBECK, M. *red.* 1968. Readings in the philosophy of the social sciences. New York : MacMillan.

BROWN, H.I. 1975. Paradigmatic propositions. *American philosophical quarterly*, 12:85-90.

BUCHDAHL, G. 1969. Metaphysics and the philosophy of science. Oxford : Basil Blackwell.

BUSS, A. 1974. Value-judgements and value-orientations in industrial psychology. *Relations Industrielles*, 29:592-601.

CALON, P.J.A. & PICK, J.J.G. 1962. Psychologiese grondbegrippen. Arnhem : Van Loghum Slaterus.

COAN, R.W. 1973. Toward a psychological interpretation of psychology. *Journal of the history of behavioural sciences*, 9:313-327.

CONRADIE, H. 1973. Die wysgerige grondslae van die sosiologie. *Perspektief*, 11:2-9.

CORNELIS, A. 1973. De crisis in the sosiale wetenskappen. Het probleem der vooronderstellingen, *Mens en maatschappij*. 48:151-186.

CRONJE, G. 1969. Mens-in-sosiale verband. Pretoria : Academica.

DE BOER, Th. 1975. Voorveronderstellingen van een kritiese psychologie. *Nederlands tijdschrift voor de psychologie*, 30:715-818.

DE GRAAFF, A.H. 1980. Psychology : sensitive openness and appropriate reactions. Potchefstroom: PU vir CHO.

DE KLERK, W.J. 1975. Lewensbeskouing en roeping (In De Klerk, W.J., Duvenage, B. & Van Wyk, J.H. Roeping en werklikheid,

- Potchefstroom : Potchefstroom Herald, p. 11-23.
- DE MEY, M. 1975. Eenheden van groei in de wetenschap : specialismen en hun ontwikkeling. *Nederlands tijdschrift voor die psychologie en haar grensgebieden*, 30:539-571.
- DONCEEL, J.F. 1961. *Philosophical psychology*. New York : Sheed and Ward.
- DOOLEY, P.K. 1977. The structure of a science of psychology : William James and B.F. Skinner. *Philosophy in context*, 6:54-69.
- DOOYEWEERD, H. 1964. De analogische grondbegrippen der vakwetenschappen en hun betrekking tot de structuur van den menselijke ervaringshorizon. *Mededelingen der Koninklijke Nederlandse Akademie van wetenschappen : Afdeling Letterkunde*, 17:171-192.
- DOOYEWEERD, H. 1962. Calvinistische wijsbegeerte. (In Dooyeweerd, H. *Verkenningen in de wijsbegeerte, de sociologie en de rechtsgeschiedenis*, Amsterdam, Buijten en Schipperheijn, p. 11-66.)
- DOOYEWEERD, H. 1969. A new critique of theoretical thought, vols. I-IV. (Plek van uitgawe onvermeld), Presbyterian and Reformed Publishing Co.
- DOOYEWEERD, H. 1972. The theory of man in the philosophy of the law idea. *Perspektief*, 11:30-40.
- DREYER, P.S. 1951. Die problematiek van die geesteswetenskappe, *Hervormde teologiese studies*, 8:179-191.
- DUIJKER, H.C.J. 1971-72. Psychologie en wijsbegeerte. *Wijsgerig perspectief op maatschappij en wetenschap*, 12:308-320.
- DU PLESSIS, F.J. 1963. Wysgerige grondslae van die ekonomie vanuit vakwetenskaplike standpunt gesien. *Koers*, 30:282-294.
- DU PLESSIS, P.G.W. 1979. Moderne tendense in die wetenskapsbeskouing. *Tydskrif vir geesteswetenskappe*, 19:273-285.
- ERICKSEN, S.C. 1941. Unity in psychology : a survey of some opinions. *Psychological review*, 48:73-82.
- FARKAS, G.M. 1980. An ontological analysis of behaviour therapy. *American psychologist*, 35:364-374.
- FAY, B. & MOON, J.D. 1977. What would an adequate philosophy of social science look like? *Philosophy of the social sciences*, 7:209-227.
- FORD, W.F. 1977. The philosophy of psychology in the undergraduate psychology curriculum. (Ongepubliseerd D.A., Pennsylvania, Lehigh Universiteit, *Dissertations abstracts international*, 37:58101B.)

- FRIEDLANDER, F. 1976. OD researches adolescence : an exploration of its underlying values. *Journal of applied behavioural science*, 12: 7-21.
- GENERELLI, J.A. 1937. The dichotomy of science and philosophy. *Psychological review*, 44:117-137.
- GENERELLI, J.A. 1942. Facts and philosophers. *Science monthly*, 54: 431-440.
- GEORGE, P.M. 1970. Problems of value in science and the significance of history and philosophy of science. *Organon*, 7:97-115.
- GHISELLI, E.E. 1974. Some perspectives for industrial psychology. *American Psychologist*, 29:80-87.
- GILLIN, J. red. 1954. For a science of social man. New York : MacMillan.
- GIORGI, A. 1970. Psychology as a human science : a phenomenologically based approach. New York : Harper and Row.
- GOULDNER, A.W. 1970. De naderende crisis van de westerse sociologie. Bilthoven.
- GRICE, P. 1974-75. Method in philosophical psychology. *Proceedings and addresses of the American philosophical association*, 48:23-53.
- HALL, C.S. & LINDZEY, G. 1970. *Theories of personality*. New York : Wiley.
- HART, C.A. 1961. Philosophy and the sciences of man. *Proceedings of the American Catholic philosophical association*, 27:190-192.
- HEARNSHAW, L.S. 1942. The unity of industrial psychology, *Journal of occupational psychology*, 16:43-54.
- HEDGES, M.F. 1976. Conceptual framework in development in science : B.F. Skinner and Ludwig von Bertalanffy as exemplars of competing paradigms. (Ongepubliseerd Ph.D., Kansas City, Universiteit van Missouri. *Dissertations abstracts international*, 37: 2774B.)
- HEYNS, J.A. & JONKER, W.D. Op die weg met die teologie. Pretoria : NG. Kerkboekhandel.
- HODGSON, P.E. 1959. Presuppositions and limits of science. (In Radnitzky, G. & Anderson, G., reds. *The structure and development of science : Boston studies in the philosophy of science*,

- vol. 5. London : Reidel, p. 133-147.)
- HOEFNAGELS, H.S.J. 1967. Het begrippenapparaat der sociologie. *Algemeen Nederlands tijdschrift voor wijsbegeerte en psychologie*, 59:231-238.
- HUK, J.E. 1974. Pre-empirical considerations for a behavioural science. (Ongepubliceerd Ph.D., Colorado, Universiteit van Colorado. *Dissertation abstracts International*, 34:3466B.)
- JASPERS, K. 1951. Ways to wisdom. New Haven : Yale University Press.
- KANTOR, J.R. 1969. Scientific psychology and specious philosophy, *Psychological record*, 19:15-27.
- KANTOR, J.R. 1973. System structure and scientific psychology. *Psychological record*, 23:451-458.
- KERLINGER, F.N. 1964. Foundations of behavioural research. New York : Holt, Rinehart en Winston.
- KOCH, S. 1951. Theoretical psychology 1950 : an overview. *Psychological review*, 58:147-154.
- KONIG, A. 1978. Opmerkingen oor Van Huyssteen : Teologie en metode. *Koers*, 43:399-406.
- KONINGSVELD, H. 1977. Het verschijnsel wetenschap. Amsterdam : Boom.
- KORMAN, A.K. 1977. GREENHAUS, J.H. & BADIN, I.J. 1977. Personnel attitudes and motivation. *Annual review of psychology*, 28: 175-196.
- KUHN, T.S. 1970. The structure of scientific revolutions. Chicago : University of Chicago press.
- KUYPERS, K. 1966. Het begrip (de term) hypothesen (voorveronderstelling, grondslag) en die bepaling van die verhouding tussen vakwetenschap en filosofie. *Algemeen Nederlands tijdschrift voor wijsbegeerte en psychologie*, 58:187-202.
- KWANT, R.C. 1967. Critique, its nature and function. Pittsburgh : Duquesne university press.
- LACAN, J. 1977. The four fundamental concepts of psycho-analysis, London : Hogarth Press.
- LESCHÉ, C. 1973. On the meta-science of psycho-analysis. *Human context*, 5:268-284.
- LESSNOFF, M. 1974. The structure of social science. London, George Allen and Unwin.

- LUIJPEN, W. 1972. Existential phenomenology. Pittsburgh : Duquesne university press.
- MADDEN, E.H. 1962. Philosophical problems of psychology. New York : Odyssey Press.
- MADDI, S.R. 1976. Personality theories : a comparative analysis. Homewood : Dorsey Press.
- MADSEN, K.B. 1968. Theories of motivation. Kent : Kent State University Press.
- MADSEN, K.B. 1974. Modern theories of motivation. Kopenhagen : Munksgaard.
- MAZIARZ, E.A. 1970. From meta-science to meta-theology. *Proceedings of American Catholic philosophical association*, 44:122-129.
- MCNAMARA, T.E. 1977. A comparative analysis of the philosophical origins of major theories of counselling and psychotherapy. (Ongepubliseerd, Ph.D., Boulder : Universiteit van Colorado, 1977. *Dissertations abstracts international*, 38:2561B.)
- MELTZER, H. & NORD, W. 1973. The present status of industrial and organizational psychology. *Personnel psychology*, 26:11-30.
- MOUTON, J. 1977. Paradigma ; ideologie of nie? *Perspektief*, 16:38-53.
- MURRAY, H.A. 1951. Some basic psychological assumptions and conceptions. *Dialectica*, 5:266-292.
- OOSTHUIZEN, J.S. 1978a. Die karakter van wêreldbeskoulike denke. *Tydskrif vir geesteswetenskappe*, 18:97-111.
- OOSTHUIZEN, J.S. 1978b. Die bestudering van wêreldbeskoulike denke. *Tydskrif vir geesteswetenskappe*, 18:243-257.
- OSSORIO, P. 1973. Never smile at a crocodile. *Journal of the theory of social behaviour*, 3:121-140.
- PRATI, V. 1978. The philosophy of the social sciences. London : Methuen.
- RADEL, F.E. & REYNDERS, H.J.J., reds. 1971. Inleiding tot die bedryfseconomie. Pretoria : Van Schaik.
- RAUBENHEIMER, I. van W. 1978. Raamwerk vir die ontwikkeling van 'n 4-dimensionele teorie van menslike gedrag. *Perspektiewe in die bedryfsielkunde*, 4.5:33.72.
- RAUHALA, L. 1972. The hermeneutic meta-science of psycho-analysis. *Man and world*, 5:273-296.

- RIEGEL, K.F. 1978. *Psychology, mon amour : a countertext*. Boston : Houghton Mifflin.
- ROBBERS, S.J. 1954. Analogie der grondbegrippen in de wetenschappen, de wijsbegeerte en de theologie. *Studia Catholica*, 29:279-293.
- ROEM, H.A.C. 1952. *Structuurphenomenologische systematisering van het menszijn door centraalstelling van de vrijheidsbeleving*. 's-Gravenhage : Nederlandsche boek- en steendrukkery.
- ROYCE, J.R. 1965. Pebble picking vs boulder building. *Psychological reports*, 16:447-450.
- RUONER, S.R. 1966. *Philosophy of social science*. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- RYAN, A. 1970. *The philosophy of the social sciences*. London: MacMillan.
- SCHMIDT, L. & VENTER, E. 1979. Kuns en maatskappykritiek. *Tydskrif vir geesteswetenskappe*, 9:208-214.
- SCHREURS, B.J. 1971-72. Psychologie, filosofie en de klamme handjes. *Wijsgerig perspectief op maatschappij en wetenskap*, 12:336-362.
- SCHWAB, J.J. 1962. The concept of the structure of a discipline. *Educational record*, 43:197-205.
- SHOTTER, J. 1970. The philosophy of psychology : the psychological foundations of psychology. *Bulletin of the British psychological society*, 23:207-212.
- SINGER, B.T. 1971. Toward a psychology of science. *American psychologist*, 26:1010-1015.
- STOKER, H.G. 1929. Die betekenis van 'n suiwer onderskeiding van gees en lewe vir die sielkunde. *Tydskrif vir wetenskap en kuns*, 8: 136-168.
- STOKER, H.G. 1969. *Beginsels en metodes in die wetenskap*. Johannesburg : Boekhandel De Jong.
- STOKER, H.G. 1970. *Oorsprong en rigting*, vol. II. Kaapstad : Tafelberg, p. 202-330.
- STRASSER, S. 1965. *Fenomenologie en empiriese menskunde*. Arnhem : Van Loghum Slaterus.
- STRAUSS, D.F.M. 1967. Wysbegeerte en vakwetenskap. *Tydskrif vir Christelike wetenskap*, 3:7-19.
- STRAUSS, D.F.M. 1979a. Die teoretiese komponent in die navorsings-taak. Voordrag, Inter-instituut simposium, Bloemfontein, 29 Maart 1979.

- STRAUSS, D.F.M. 1979b. Philosophy and sociology, *Philosophia Reformata*, 44:150-182.
- STRAUSS, D.F.M. sonder jaartal. Wysbegeerte en vakwetenskap. Bloemfontein : Sacum.
- STRAUSS, H.J. 1940. Iets oor die waarde van die wysbegeerte van die wetsidee vir die teoretiese ekonomie. *Koers*, 7:9-14.
- SWART, N.J. 1969. Die metodologiese verband tussen die ekonomie en enkele ander sosiale wetenskappe. *Koers*, 37:140-153.
- TREUHEIT, L.J. 1977. Der wissenschaftssystematische und -historische Ort der Organisationspsychologie. *Zeitschrift für Sozialpsychologie*, 8:218-233.
- TROOST, A. 1958. Casuïstiek en situasie-ethiek. Utrecht : Libertas.
- VAN DEN ENDEN, H. 1976. De wetenschap op het beklagdenbankje : over het zin en onzin van de wetenskapskritiek der Frankfurter Schule. *Philosophica*, 17:107-149.
- VAN DER VELDT, J.H. 1949. Theoretical psychology. *Proceedings of the American Catholic philosophical association*, 23:148-156.
- VAN DER WALT, B.J. 1972. Life and world view : a philosophical analysis. *Perspektief*, 11:41-61.
- VAN HAECHT, L. 1951. Enkele beskouings bij de huidige situatie van de filosofische psychologie. *Nederlandsch tijdschrift voor psychologie en haar grensgebieden*, 6:41-64.
- VAN HOORN, W. 1971-72. Descartes en de psychologie van vandaag. *Wijsgerig perspectief op maatschappij en wetenschap*. 12:295-309.
- VAN HUYSTEEN, J.W.V. 1978. Teologie en metode. *Koers*, 43:377-398.
- VAN KRAAM, A. 1958. Assumptions in psychology. *Journal of individual psychology*, 14:22-28.
- VAN KRAAM, A. 1969. Existential foundations of psychology. New York : Doubleday.
- VAN LAER, 1963. The philosophy of science, vol. I. Pittsburgh, Duquesne University Press.
- VAN MELSEN, A.G.M. 1945. Eenheid en verscheidenheid der wetenschappen. Nijmegen : Dekker en Van de Vegt.
- VAN RIESEN, Ir. H. 1970. Wijsbegeerte, Kok : Kampen.
- VAN RIESEN, Ir. H. 1973. Science between presuppositions and decisions. *Philosophia Reformata*, 38:114-126.
- VELDSMAN, T.H. 1979. 'Arbeid' as 'n grondbegrip in die Bedryfs-

- psigologie. *Tydskrif vir geesteswetenskappe*, 19:173-189.
- VITELES, M.S. 1932. *Industrial psychology*, New York : Norton.
- VOLLENHOVEN, D.H. Th. 1942-43. *Theoretische psychologie I.* (Kollegediktaat, Kursus 1942-1943.)
- VOSSSEN, J.H.M. sonder jaartal. De plaats van die psychologie temidden van de wetenschappen. *Annalen van het Thijmgenootskap*, 59: 7-10.
- WEBER, M. 1968. *Basic concepts in sociology*, London : Peter Owen.
- WETHERICK, N.E. 1975. The philosophy of psychology. *Journal of British society for phenomenology*, 6:210-211.
- WISDOM, J.O. 1972. Scientific theory : empirical content, embedded ontology, and Weltanschauung. *Philosophy and phenomenological research*, 33:62-77.
- WOLTERSTORFF, N., 1976. *Reason within the bounds of religion.* Grand Rapids : Eerdmans.